SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 106 JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 7, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го ЧЕРВНЯ 1988 Ч. 106. РІК XCV

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ВІДБУДЕ СВОЇ РІЧНІ НАРАДИ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Головний Уряд Українського Народного Союзу приготовляється до своїх річних нарад, які тим разом відбудуться від середи, 8-го до п'ятниці, 10-го червня цього року на власній культурно-відпочинковій оселі Союзівці.

У програмі передбачено: відкриття нарад і виголошення відповідного вступного слова головним предсідником УНС д-ром Іваном О. Флисом, прийняття порядку нарад, прочитання і прийняття протоколу з минулорічних нарад, покликання комісій, звіти членів Головного Уряду, дискусія над звітами, звіт Комісії Оборони Української Спадщини і справа зорганізування бюра УНС у Вашінгтоні; звіти — координатора братської діяльности, відділу професійних продавців забезпечення, архітекта Ярослава Січинського справа побудови помешкань для працівників Союзівки; звіти — управителів Союзівки, головного редактора „Свободи"; головного редактора „Українського Тижневика", дискусія над виміненими звітами і запити; звіт Головної Контрольної Комісії і рекомендації на прийняття звітів, обговорення справи Ради Директорів для Канади, звіти комісій та схвалення резолюцій і рекомендацій, затвердження бюджету, обговорення справи місця для Конвенції в 1990 році, різне і ухвали.

Очевидно, якщо буде така потреба, головний предсідник УНС має право скликати вечірні сесії, а предсідники нарад матимуть право змінити порядок точок обговорення.

У середу, 8-го червня, о год. 9-ій рано зустріч учасників перед пам'ятником Тараса Шевченка для вшанування пам'яті Великого Пророка і Поета України, який є патроном УНСоюзу. Зараз після цієї церемонії розпічнуться наради Головного Уряду. В нарадах зобов'язані взяти участь члени Екзекутиви, головні контролери, головні радні із ЗСА і Канади, обрані на 31-ій Конвенції.

ІСНУЄ МОЖЛИВІСТЬ ЛЕҐАЛІЗАЦІЇ УКЦЕРКВИ В УКРАЇНІ

Москва. — Кореспондентка газети „Ню Йорк Таймс" в Москві Фелиситі Беррінджер інформує у числі з 5-го червня ц.р., що напередодні офіційних церковних відзначень 1000-ліття Християнства в Україні (в оригіналі совєтська, а за нею і західня преса пише „християнства на Русі", або прямо в Росії), речники Російської Православної Церкви погодились відбути дискусійні наради з представниками Ватикану у справі статусу українців-католиків, згідно Української Католицької Церкви в Совєтському Союзі, одної з найчисленніших віток Католицької Церкви, яка діє в катакомбах від так званого синоду в 1946 році, ліквідації УКЦ, арешту ієрархії, священиків, монахів і численних вірних, заборони церковних відправ і включення тієї Церкви до Російської Православної Церкви.

Цю інформацію про офіційні розмови представників московської патріярхії і представників Ватикану подав до загального відома каївський Митрополит Філарет, не скриваючи при тому своєї антипатії до УКЦеркви, яка, не зважаючи на заборону, переслідування, тортури і вивози священослужителів і вірних на Сибір, зуміли втриматись на поверхні життя на протязі 42-ох років в Україні і в інших республіках СССР де силою обставин опинились українці із західніх областей України після Другої світової війни.

Митрополит Філарет говорив дуже багато про свободу релігії за владування Міхаїла Ґорбачова, за віддання в користування Церкві Данилівського монастиря у Москві і започаткування процесу передання Київської Печерської Лаври, де тепер ведуться ремонтні роботи, але коли мова зійшла знову на переговори про евентуальну леґалізацію УКЦеркви, він денервувався, був незадоволений ставленими питаннями в цій справі і тому покищо не відомо чи переговори, які до речі, відбуватимуться на невтральній території у Финляндії, увінчаються успіхом при спротиві і застереженні представників московського Патріярха Пімена.

Переговори мали б розпочатися в наступному місяці, але згадана кореспондентка не подає ближчих подробиць, на якому рівні вони відбуватимуться і хто очолюватиме ватиканську делеґацію. Натомість Ф. Беррінджер присвятила багато місця з'ясуванні становища УКЦеркви, яка визнає зверхність Папи Римського, і особливо підкреслює процес переслідування християн сталінським режимом перед, під час і після Другої світової війни.

Число українців-католиків вона подає за Кенстон коледжом, британською інституцією, яка слідкує за релігійними процесами в СССР, на 3 мільйони осіб, збижені до СССР джерела тільки один мільйон, а українські еміграційні речники говорять про п'ять мільйонів і більше католиків в Україні і республіках.

Очевидно, „псував" цілу атмосферу сам Митрополит Філарет, який і тут перестерігав Ватикан, що коли його представники „агресивно настоюватимуть на віднові УКЦеркви, це може погіршити відносини між православними і католицькими ієрархами". Він мав на увазі між Москвою і Ватиканом. Виглядає, — інформує Ф. Беррінджер, — що совєти хотіли б розв'язати цю проблему в рамках совєтської конституції і існуючого права і вийти з цієї ситуації „з обличчям". Дехто із церковних спостерігачів має слушне застереження до ієрархії Патріярха Пімена, яка повністю залежна від Політбюра ЦК КПСС і рішення напевно западе за мурами Кремля, а не в Загорську, осідку Патріярха.

Раніше, російський академік Андрей Сахаров також виступив із заявою, закликаючи до відновлення і правного статусу УКЦеркви.

Війна в Афганістані триває далі

Іслямабад, Пакістан. — Західні дипломати і кореспонденти, акредитовані у Пакістані, повідомляють, що затяжна війна в Афганістані між совєтськими військовими частинами, які, нібито, мали б відступати і покидати цю свободолюбну країну, комуністичними військами комуністичного уряду президента Наджібулли і антикомуністичними повстанцями муджагедінами триває далі.

Згідно з повідомленням і заявою міністерства оборони Пакістану, муджагедіни від часу 23-го до 30-го травня ц.р. кілька разів обстрілювали столицю Афганістану Кабуль ракетами. Ракети, як звичайно, нищили густо заселені квартали міста і при тому загинуло чимало цивільних осіб. На думку західніх дипломатів муджагедіни нічого не досягнуть тільки самим обстрілюванням столиці, може навпаки, викличуть незадоволення у місцевого населення, тим більше, що комуно-московські і місцеві пропагандисти ведуть широку антиамериканську кампанію, кажучи, що СССР мусів, мовляв, сповільнити виведення свого війська з огляду на активність муджагедінів, а місцеві комуністи зарядили новий набір до армії молодняку, пояснюючи це тим, що повстанці нібито збираються перехоплювати владу в Кабулі.

Очевидно, совєтська пропаганда вдаряє по урядах ЗСА і Пакістану, які не зупинили, згідно з договором у Женеві, доставу зброї для муджагедінів, і на телевізійних програмах весь час показують новий тип американських ракет, які раніше не були в розпоряджені партизанів. На думку спеціялістів ракета має засяг від 12 до 15 миль і її зручно можна використовувати для обстрілу міст та відступаючих совєтських частин, кажуть совєтські пропагандисти, промовчуючи рівночасно, що Москва збільшила доставу зброї, амуніції і вибухового матеріялу до Кабулю, призначеного для випосаження народної комуністичної армії, яка має перебрати функції совєтських окупаційних частин. Крім того призначені для відтягнення частини передають більшість своєї зброї і воєнного знаряддя місцевим комуністам. Західні кореспонденти підтверджують, що з СССР надійшли до Кабулю нові транспорти зброї, амуніції, запасних частин, військових шатер, харчів та інших речей. В останньому часі совєти почали передавати афганцям також деякі типи літаків, які раніше пілотувалися виключно совєтськими вояками. Виглядає, кажуть західні спостерігачі, що Москва хоче за всяку ціну поставити „на ноги" нову афганську модерну армію на протязі одного року, тобто під час процесу виведення совєтських частин.

У подібному стані дозброювання знаходяться також муджагедіни, поки ЗСА не змінили своєї думки і не припинили для них допомоги, яка також включає зброю та все інше потрібне для ведення затяжної партизанської війни. Хто знає, — пише газета „Вашінгтон Таймс", що станеться після зустрічі президента Рональда Реґена з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим у Москві. Кажуть, що вони мали чималі труднощі, як почали говорити про реґіональні справи. Це позитивна вістка для муджагедінів і ознака, що Р. Реґен робив „добру міну", але тримався своєї принципової політики: ЗСА стримають допомогу для партизанів, якщо таким самим шляхом піде СССР і перестане допомагати афганським комуністам.

У північних афганських провінціях будують оборонні споруди і це вказує, що СССР, спільно з афганським режимом, збираються ділити Афганістан, на взірець Кореї, В'єтнаму, Німеччини і творити там або маріонеткову державу під зверхністю Москви, або свою власну стратегічну базу, здаючи собі справу, що Кабуль впаде сьогодні чи завтра.

В РОТТЕРДАМІ ГРУПИ ОУН ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ Є. КОНОВАЛЬЦЯ

Роттердам, Голляндія. — Як інформує тижневик „Шлях Перемоги", тут у суботу, 21-го травня ц.р. відбулися урочисті відзначення у 50-річчя геройської смерти сл.п. полк. Євгена Коновальця.

В урочистостях взяли участь приблизно 600 осіб, що прибули із Західньої Европи та з-поза океану.

Жалобне відзначення розпочато Архиєрейською Службою Божою, яку відправив Владика Михайло Гринчишин, ЧНІ, разом з духовенством, а Соборну Панахиду відправляв також Архиєпископ УАПЦ Володимир Дідович. Співав Візантійський хор під управою д-ра Мирослва Антоновича. Глибоко релігійне і національно-патріотичне слово виголосив Владика Гринчишин з Франції.

Після Служби Божої відбулася святкова академія, яку відкрили д-р Я. Маковецький та д-р О. Кушпета. Святкову доповідь виголосив представник ОУН інж. В. Олеськів.

В мистецькій частині академії виступали: Візантійський хор під мистецьким керівництвом д-ра М. Антоновича, „Кобзарське братство" під мистецьким керівництвом Юрія Бабчука та декляматори Ірена Халупа та Петро Кормило. Всі виступи були на високому мистецькому рівні.

В пополудневих годинах на цвинтарі був зформований великий похід з численними вінками, що прибув на могилу сл.п. полковника. Тут вібулася Соборна Панахида, яку відправили Єпископ М. Гринчишин (УКЦ) і Архиєпископ В. Дідович (УАПЦ) разом з духовенством.

Над гробом промовляли представники: голова ПУН Микола Плавюк та голова Політичної Ради ОУНз мгр Дарія Ребет.

Відтак урочисто зложено численні вінки від різних організацій й установ.

В урочистостях численну участь взяла українська молодь. В одностроях були заступлені члени СУМ та Пласту. Також в одностроях організовано виступали члени ОбВУ з Великобриланії.

Б. Ясінський переобраний головою Округи УНС Балтимор-Вашінґтон

Балтимор. — Загальні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Округи Балтимор, Вашінгтон і Ричмонд відбулися в суботу, 23-го квітня 1988 р., о год. 2-ій по полудні, в приміщенні дому „Самопоміч", при участі 15 осіб.

Загальні Збори відкрив голова Богдан Ясінський, вітаючи присутніх на залі, а особливо головного предсідника, д-ра Івана Флиса та головного радного Евгена Іванціва. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів поодиноких відділів Округи.

На пропозицію Остапа Садового на голову президії вибрано Б. Ясінського, а на секретаря Остапа Зинюка. Протокол із попередніх засідань відчитав секретар О. Зенюк. Протокол прийнято без змін.

Секретар О. Зинюк подав, що з різних причин Округа не відбула в звітовому році організаційних сходин. Секретар був відповідальний за зорганізування виступу у Вашінгтоні танцювальної групи „Барвінок" з Бразилії в дні 18-го березня ц.р. Виступ був дже вдалий не тільки під артистичним оглядом, але й матеріяльним. Чистого доходу було 4,100 дол. і суму цю передано через УНСоюз на потреби ансамблю „Барвінок". О. Зинюк подякував при цьому О. Садовому за його допомогу в розпродажі квитків на терені Балтимору.

Касир Округи Семен Михайлишин подав, що загальних приходів в 1987 році було 646.73 дол., загальних розходів було 314.75, на час Загальних зборів сальдо виносить 331.98 дол.

Б. Ясінський заявив, що Округа нараховує під цю пору вісім відділів та понад 1,000 членів. В 1987 році Округа зросла на 52 члени. Отже приписану Окрузі квоту виконано на 170 відсотків. Управа і члени Округи брали участь у підготові виступів у Вашінгтоні ансамблів „Журавлі", „Лемковина" і „Барвінок". Секретарі і голови відділів Округи брали участь в семінарі, який відбувся у Філядельфії у вересні 1987 року у зв'язку із впровадженням нових грамот. 28-го червня 1987 року голова взяв участь в Дні Батька, що відбувся на Союзівці. В цьому дні рівнож відбулося посвячення пам'ятника Патріярха Йосифа.

Михайло Хома ствердив, що звіти уступаючої Управи були чіткі та віддзеркалювали їх працю і поставив внесок, щоб їх прийнято без змін. Звіти прийнято без змін. Голова Контрольної комісії Павло Фенчак поставив внесок на уділення уступаючій Управі абсолюторії, який присутні одобрили.

На пропозицію О. Садового та за підтримкою Адама Ціздина вибрано нову Управу в такому складі: Богдан Ясінський — голова, Михайло Хома — заступник голови, Адам Ціздин — заступник голови, Остап Зинюк — секретар, Семен

(Закінчення на стор. 3)

НА ЗАХІД ДІЙШЛИ НАЙНОВІШІ ВИПУСКИ „УКРАЇНСЬКОГО ВІСНИКА"

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — З України дійшли два найновіші випуски самвидавного громадського літературно-художнього та суспільно-політичного журналу „Український Вісник", числа 9 і 9-10, а також випуск ч. 7. Всі три випуски цього журналу появляться окремою книжою у Видавництві „Смолоскип" ім. В. Симоненка. Деякі матеріяли цих випусків перед книжковою публікацією Видавництво „Смолоскип" передасть до опублікування українській пресі.

Подвійний випуск „Українського Вісника" ч. 9-10 з датою жовтень-листопад 1987 р., має 279 сторінок машинопису і його підготовила редколегія у складі — В. Чорновіл, В. Барладяну, М. Горинь і П. Скочок. Журнал ілюстровано вклеєними фотографіями В. Стуса, Н. Суровцевої, Д. Калюжного, С. Набоки, Л. Мілявського, М. Горбаля, В. Євстахова, В. Шевченка, фотографією протестуючої молоді Львова (з написом „Гласность!"), збещеної католицької каплиці у Кішеневі та Пересипської баптистської церкви.

Журнал поділяється на кілька розділів і відділів. У розділі „Література і мистецтво" опубліковано вірші В. Барладяну, Д. Гринькова Я. Лесіва, А. Пашко, М. Руденка, С. Сапеляка, Є. Сверстюка, І. Сеник, І. Сокульського, В. Сосюри, вірші Ґете і Рільке у перекладі В. Стуса, як рівнож оповідання, новели і огляди — Н. Суровцевої, Д. Калюжного, Б. Гориня, В. Барладяну, С. Шабатури й інших.

У розділі „Наука і публіцистика" опубліковано статті Я. Дашкевича про Ю. Меженка, М. Бериславського „Хто винен" і П. Скочка „Як жити тепер будемо".

У розділі „Матеріяли Українського підкомітету міжнаціонального комітету захисту політв'язнів" подає списки українських політв'язнів, інформації про них та заклики.

Розділ „Релігія в Україні" містить статтю В. Євстаховича „Початки християнства на українських землях", В. Шевченка „За церкву рідною мовою". В. Романюка „Звернення до митрополита Філярета", інтерв'ю з представником Євангельських християн-баптистів і статті М. Гориня й І. Геля про Українську Католицьку Церкву та інформації про релігійне життя.

У розділі „Документи історії" опубліковано документи про німецько-радянські зносини та договір Молотов-Рібентроп з 1939 р.

У „Редакційному відділі" опубліковано розмову з читачем, листи до редакції, оголошення.

Випуск ч. 8 „Українського вісника" появився з датою вересня 1987 року, має 175 сторінок машинопису і ілюстрований вклеєними фотографіями М. Осадчого, А. Пашко, Є. Сверстюка В. Барнадяну, В. Чорновола, В. Леонюка, Ю. Бадзя, Г. Дідик та скульптурою Б. Довганя „Василь Стус".

Журнал поділяється на різні розділи.

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ президент Афганістану Наджібулла наказав звільнити з тюрми італійського журналіста Фавсто Більосляво, заарештованого ще 7-го березня ц.р., і обвинуваченого в нелегальному переході кордону, шпигунство і співпраці з муджагедінами. Звільнення журналіста наступило після інтервенції президента Італії Франческо Коссіґи.

МІЖНАРОДНА РАДА еміграції, головне бюро якої знаходиться у Відні повідомила, що в травні цього року із Совєтського Союзу виїхало 1,145 жидів, але тільки одиниці поїхали до Ізраїля, решта чекає на виїзд до З'єднаних Стейтів Америки, Канади, а деякі виявили бажання залишитись в Західній Европі. Правда, і ця група „европейців" становить невелике число. Покищо не відомо чи міняється політика совєтського уряду щодо еміграції жидів в СССР, аке кожного місяця з тієї країни виїжджає все більше й більше осіб, включно з деякими довголітніми „рефюзниками". Ізраїльські офіційні речники не задоволені, що дуже мало жидів виявляють охоту поселитись в Ізраїлі, а шукають щастя в інших країнах. Хаїм Чесслер, голова Світової ради допомоги совєтським жидам, заявив, що скоро взагалі жиди перестануть їхати в Ізраїль і це може їм пошкодити, бо досі усі візи в СССР виставляються на Ізраїль.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН так захопився „диявольською" комуно-московською імперією, що тепер відмовляється навіть критикувати головного совєтського керівника генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Горбачова. Під час пресової конференції в Москві Президент ЗСА кількакратно відмовлявся критикувати потягнення СССР в цій чи іншій ділянці, а навіть частинно виправдував М. Горбачова за права людини, що це, мовляв, не він, а совєтська бюрократія завинила багато у цій справі. Кореспондент „Вашінгтон Пост" Лу Кеннон відкрито критикує Р. Реґена на сторінках газети за його перебільшену пошану до керівника все таки тоталітарної держави, яка не виреклася багатьох практик сталінськоє тактики. Крім того, каже Кеннон, Р. Реґен робив враження людини, яка щойно тепер відкрила „істину". Він заявив кореспондентам, що прочитав книжку М. Ґорбачова „Перестройка" і знайшов в ній чимало такого з чим міг би погодитися.

ВЕЧІР ПИСЬМЕННИКА Ф. ПОЛА

Чикаго. — Тут у суботу, 11-го червня ц.р., о год. 7-ій вечора, заходами 84-го Відділу СУА та Українського Інституту Модерного Мистецтва відбудеться літературний вечір. На зустріч з українською громадою Чикаго прибуде відомий американський письменник Фредерік Пол, автор недавно виданого роману „Чорнобиль", в якому відтворено події, причини та наслідки нуклеарної катастрофи. Літературний вечір відбудеться в інституті, 2318 Захід Чикаго аве. Програмою керує Ганна Черінь, а уривки з твору читатиме молодь.

Рочестерці вітатимуть Руденків

Рочестер, Н. Й. — Громадський комітет 1000-ліття Християнства в Україні і організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні повідомляють, що у неділю, 12-го червня ц.р., о год. 7-ій вечора, тут в залі української православної церкви св. Покрови, 3176 Ст. Пол бульвар, відбудеться зустріч з письменником Миколою Руденком.

У понеділок, 13-го червня ц.р., о год. 11:30 вранці, в Голідей Інн — Давнтавн, 120 Іст Мейн вул. відбудеться прес конференція для М. Руденка, під час якої буде проголошена спільна проклямація 1000-ліття Християнства в Україні від повіту Монро, міста Рочестер і передмістя Айрондеквойт.

Після пресконференції запляновано перекуску для **присутніх за оплатою 10 дол. від особи.**

Д. ЛЄВІН НЕ ВСЮДИ МАВ УСПІХ

Філядельфія. — Як інформує щоденник „Філядельфія Інквайрер", судля Дов Лєвін, що їздив із доповідями на тему процесу Івана Дем'янюка в Єрусалимі по ЗСА, відвідав також середню школу в Черрі Гилл, Н. Дж., де однак він не мав дуже багато зацікавленої публіки. Там він, як і в інших місцях, говорив про 40-річчя самостійности Ізраїля а при тому про „справедливість" смертного присуду над І. Дем'янюком.

Як пише репортерка „Філядельфія Інквайрер" біля 60 учнів слухало слів Д. Лєвіна, і не всі були згідні з його арґументами щодо справедливости присуду І. Дем'янюка. Деякі із студентів зокрема ставили під **знак запиту безсторонність** процесу, який проходив в дуже емоційній атмосфері і не був справді об'єктивним.

Один із студентів уважав, що суд не дав нагоди обороні подати всі арґументи, які вони мали, а інший ствердив, що це був „інсценізований процес" і що цієї думки є багато його товаришів.

ПРОЩА

Гамптонбирг, Н. Й. — Тут в неділю, 12-го червня ц.р., відбудеться 18-та річна проща на український католицький цвинтар св. Духа. Парастас о год. 2-ій по полудні відслужить Владика Василь Лостен. По Панахиді священики будуть відправляти Панахиди на **поодиноких могилах.**

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ транспортації Джим Бирнлі заявив, що після ґрунтовної перевірки всіх пасажирських літаків Федеральним авіяційним управлінням летунських ліній Істерн і Континентал вирішено, що ці лінії є безпечними і не наражують на небезпеку своїх пасажирів. Все ж таки інспектори підкреслили, що в майбутньому летунська лінія Істерн може мати проблеми в цьому напрямку з уваги на напруження між управліннями цієї летунської лінії та профспілками.

У ВІЙСЬКОВОМУ МЕДИЧНОМУ центрі ім. Волтера Ріда у Вашінгтоні перебуває на баданнях президент Ель Сальвадору Гозе Наполеон Дуарте. Досі лікарі знайшли в нього пістряка шлунка, який як виглядає заатакував і печінку. Тепер лікарі встановляють спосіб лікування. Гуторячи з кореспондентами, Дуарте заявив, що почувається добре, не зважаючи на хворобу, і „буду боротися з нею, бо вірю в Бога".

У ВИЯВІ НЕБУДЕННОЇ згоди Палата Репрезентантів проголосувала законопроєкт, який має на меті охороняти 32 міл. тих громадян, що користають з медичної програми „Медікер" і забезпечити їх від руйнуючих видатків у випадках невилікувальних чи затяжних хворіб. Припускають, що президент Роналд Реґен цей законопроєкт підпише, хоча критики цього законопроєкту підкреслюють його великі кошти.

У ВАШІНҐТОНІ ВЖЕ ДАВНО стало відомим, що Ізраїль таємно допомагає Китаєві побудувати оборонну лінію на його 4,150-милевому кордоні з СССР. Згідно з поінформованими джерелами на Близькому Сході, ізраїльські техніки вже від 1985 року працюють над цим більйоновим проєктом, інсталюючи приладдя вчасного попередження, що їх продукує Ізраїль. Ізраїль твердить, що приладдя і технологія, яку вони вживають для оборонної системи Китаю, не є базована на технології отриманій від ЗСА, бо це було б порушенням американського закону.

ЗГІДНО ЗІ ЗАЯВОЮ Пентагону, 200 совєтських інспекторів, які будуть вести перевірку нищення ракет в ЗСА, згідно з новою угодою, не будуть жити в люксусових приміщеннях під час свого перебування в Америці. Щоб мати їх „на оці", вирішено примістити їх на військових базах чи інших державних приміщеннях в окремих бараках. Американські інспектори в СССР будуть жити в дуже спартанський спосіб.

ЗНАВЦІ ТВЕРДЯТЬ, що в цьогорічному літньому сезоні споживачі електричної енергії можуть відчути її брак. Домовласники від Лонг Айленду в стейті Ню Йорку до Вашінгтону мабуть також будуть змушені дещо обмежити свої електричні запотребування. Всі ці передбачення не є конечно пов'язані з браком електричної енергії, але радше з браком відповідних технічних приладів, як дроти для проведення тяжкої електричної потуги, генераторів тощо.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті й дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і „money orders" виставляти на „Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

НАТО і гласність

Заснований в серпні 1949 року Північно-Атлантійський Оборонний Союз (НАТО) є по нинішній день могутньою заставою демократичного Заходу проти потенціяльної аґресії Совєтського Союзу. НАТО складається із 14-ти членських держав Европи та ЗСА і Канади, разом 16 членських країн. Найбільша внутрішня проблема НАТО — це збереження єдности, бо кожна з цих 16-ти держав має власні проблеми і між деякими членами НАТО існує затяжний конфлікт (Греція і Туреччина), як також не в усіх членських країнах НАТО є той сам демократичний устрій (у Греції прем'єром є комуніст Андреас Папандреу). Стрижнем НАТО є З'єднані Стейти Америки і головним командантом з'єднаних військ НАТО є від самого початку американський генерал. Першим таким командантом був Д. Д. Айзенгавер, теперішнім головним командантом є генерал Джан Кальвін. Головною ціллю НАТО є узгіднювати закордонну політику у відношенні до спільного потенціяльного аґресора — СССР, — як теж зберігати таку збройну силу, щоб цей потенціяльний аґресор не мав шансів дійти до Атлантійського океану, себто завоювати решту вільних країн европейського Заходу. Амбасадором ЗСА в централі НАТО у Брюсселі є Дейвид Авшайр. НАТО переводить періодичні конференції міністрів закордонних, військових і фінансових справ. Після кожної подорожі державного секретаря Джорджа Шулца до Москви чи на Близький Схід, він летить до Брюсселю, звітує і намагається дістати згоду від верхівки цієї найбільшої політично-військової організації вільного світу. Ґенеральним секретарем НАТО є колишній британський секретар —(міністер) закордонних справ лорд Каррінґтон.

Саме тепер, коли у Москві перебував п'ять днів президент Роналд Реґен, лорд Каррінґтон дав інтерв'ю представникові поважної газети „Крищен Саєнс Монітор", в якому висловив надзвичайно цікаві думки на тему зв'язку проголошеного Міхаїлом Ґорбачовим гасла „гласність" і реальною совєтською закордонною політикою. Лорд Каррінґтон не вдавався у розгляд ідеологічної проблеми і можливости наближення большевизму до західньої демократії. Але він правильно висловив погляд, що найпершим доказом щирости совєтських заяв про миролюбність і відсутність імперіялістичного пляну супроти Західньої Европи було б бодай маленьке скорочення їх конвенційних збройних сил, які куди більші, як такі сили демократичного Заходу: кількість танків, панцерних возів, гармат, піхоти, бойових гелікоптерів... Хоча лорд Каррінґтон свідомий, що СССР не може дозволити собі на люксус спровокування третьої світової війни в добі атомової зброї, при конечності вести таку війну на два фронти — проти Заходу і проти Китаю і Японії — проте він стурбований, як Ґорбачов може санувати препоганий господарський стан СССР при зберіганні надалі такої велетенської конвенціональної збройної сили.

Лорд Каррінґтон є звеличником президента Роналда Реґена. Він має до нього довір'я, що він, Реґен, таки договориться з Ґорбачовим про редукцію далекосяжних ракет і переконає його, що СССР мусить зрівноважити свої конвенціональні — Каррінґтон називає їх „офенсивними" — збройні сили з такими ж родами зброї НАТО. Він переконаний теж, що Ґорбачову залежить на договоренні з Роналдом Реґеном, якого вже пізнав, а не відкладати такі розмови до часу, коли у Білому Домі засяде наступник Реґена — людина Ґорбачову зовсім невідома. Лорд Каррінґтон, який так само прагне зберегти мир, як усі західні демократичні державні мужі, схвалює політику Реґена, яка після також дозброєння, що можна було промовляти до СССР з „позиції сили", згодом пішов на розмови з Ґорбачовим, які відпружили міжнародну атмосферу. Одне закидає Каррінґтон Америці і її державній верхівці, що вона ставиться до НАТО, як якоїсь одностайної цілости, забуваючи, що це є конґльомерат 16-ти держав, із них-14 в Европі, яких інколи дуже важко одних з одними замирити. Але Ґорбачов із своєю гласністю при всіх своїх турботах економікою та опозицією, мусить рахуватися з НАТО, бо це могутня збройна й економічна сила.

Ярослав Курдидик

„ЧЕРВОНИЙ ЩИТ" ПРОТИ „ЗОРЯНОЇ ВІЙНИ"

Не слід дивуватися і добачувати в цьому нічого особливого, що після підписання довгоочікуваного договору про першу редукцію стратегічної нуклеарної зброї, його прийняли в однаковій мірі із виявами неприхованого ентузіязму, на Сході і Заході. Ще більше підсилює цей ентузіязм оце, що в дальшому заплянавано перевести чергову редукцію згідно на 50 відс. у важчому атомовому арсеналі, сучасних міжконтинентальних ракет.

Але, це так би мовити, оптимістичний і сонцесяйний бік медалі. Бо другий бік її починає виявлятися дуже непроглядно і затемнено. Є вже наявні тріщини, а в дечому і підсилена критика із совєтської сторони — в тому деякі обосновані факти, що, мовляв, ЗСА і надалі і то приспішено не припиняє розбудови своєї системи, т. зв. „Зоряної війни", і що вона по-давньому не перестає бути для ЗСА актуальною і життєвою. Із цього можна вивести логічний висновок, що ця проблема залишається дуже дразливою, клопітливою, непроминаючою і актуальною далі.

Для прикладу: на декілька місяців перед виїздом Президента до Москви, було переведено проби із найновішим сателітом „Дельтою-181", або, як його популярно називають — „сателіт із 12-ти очима". Він сконструйований із лейзерних ультрафіолетних і нефрочервоних пристроїв. Цей феноменальний найновіший сателіт „Дельта-181" дуже вдало слідкував за 15 різнохвильними рухомими об'єктами, що порушувалися і діяли так, немов би то вони були справжніми совєтськими ракетами. І в тому самому часі, спеціяльно розбудована мережа компютерів — передавала всю цю активність для окремих контрольних центрів на землі.

Для міжнародних коментаторів і звітодавців залишається з того приводу доволі загадкове питання: „Чому якраз, оці своєрідні революційні висліди з сателітом „Дельта-181" виявлено і проголошено, якраз, майже відносно коротко перед виїздом Президента до Москви?

Чимало американських політичних речників і коментаторів, висловлює думку, що „Дельта-181" виконує і сповняє для Пентагону своєрідну пригадку для цілого світу про те, що плян завершення „Зоряної війни", залишається все одно без огляду на всякі дальші можливі редукції в атомовому арсеналі найсильнішим і найпевнішим ґарантом, що ЗСА матимуть спроможність сполягати на свою власну і беззастережну протиракетну зброю.

Якщо йдеться про майбутнє із „Зоряною війною", то виходить, що дослідні намагання скеровуються у двох напрямах: деякі знавці Пентагону були б дуже раді бачити, щоб дотогочасні всі досягнення, які базуються для повітряної оборони ЗСА завершилися приблизно до 1995-1996 років. Зате інші оборонні речники хотіли б знову бачити, щоб гроші, що їх призначено на систему „Зоряної війни" — перенести до „старого типу системи", тобто, на земне базування протиракетних ракет.

Причому, останньо, висовується ще і третя концепція, йдучи за нею, спеціялісти-науковці хочуть побудувати окрему схему, — щоб довкола кожного скупчення людей та індустрійно важливих центрів, як і теж для зосередження міжконтинентальних ракет, вмостити відповідну кількість „наземних „перехоплювачів", що їх мали б контролювати, високовдосконалені і технологічно заавансовані сателіти такого самого приблизного типу, як сучасний сателіт „Дельта-181".

І хоч технологічні поступи в постійному вдосконалюванні „Зоряної війни" по робили несподівані і неочікувані осяги, включно із „Дельтою-181", але ж в тому самому проміжку часу, як про це звітують американські військові знавці оборони, совєти, які видали на побудову власної оборонної системи „Червоний щит", — подібний своєю конструкцією до „Зоряної війни" — вже досі біля 20-30 більйонів рублів, мають у плянуванні, видати на це коло 100 більйонів рублів, щоб тільки дорівнятися системі „Зоряної війни".

В аналізуванні знавців можна зустрінути наголошувані твердження, що, починаючи ще від зустрічі президента Реґена із Горбачовим в Рейкявіку, Ісляндія, посилилися побоювання з того приводу, чи самі тільки редукції в атомовому арсеналі різнотипних ракет зможуть запевнити мир і чи не вказана буде розбудова оборонних систем, з американського боку — „Зоряної війни", а зі совєтського боку — „Червоного щита"?

Оксана Борушенко

Не шукаймо винного

Всі спокою щиро прагнуть
А не в один гуж всі тягнуть.
Той на право, той наліво,
А все браття, тото диво!

Іван Мазепа

Рідна мова кожного народу є найбільшим і найдорожчим скарбом, вона бо є тим цементом, який об'єднує і тримає нарід.

Усі ми знаємо, що рідна мова є першим і найважливішим чинником у вихованні дітей в національному дусі. Сильні і здорові народні почування, залежать головно від способу і обставин домашнього виховання і від існуючого духу в родині. Дім, це перша й найважніша школа для кожної дитини, де батьки є найбільш впливовими учителями. Дім є тим великим чинником, який кладе сильний фундамент під моральне, релігійне та національне виховання дітей і від нього залежить, куди наші діти підуть в пізнішому віці. Щоб діти цінили рідну мову і дорожили нею, то насамперед треба, щоб їх батьки самі цінили свою мову та уживали її ввесь час вдома, в розмові з дітьми і між собою.

Кожна мати повинна пояснювати своїм дітям наші традиції, бо тим саме витворюється у них глибоке зацікавлення українською історією, що на дітей має великий вплив. Діти тоді будуть мати глибші й триваліші почування до свого народу.

Великий вплив мають на дітей музика й танці. Наші народні пісні, церковний спів, та українська музика нас зворушують до глибини душі в напрямі народних почувань. Ці важливі чинники, наші батьки, повинні використати у вихованні дітей. Треба їх вчити народних пісень таки дома, поки діти ще маленькі, щоб вони перебирали це в свою душу. Це важне тому, що молодь, дуже охоче горнеться до пісень, музики і танців. А раз молодь захопиться цими нашими артистичними здобутками, вона тим самим скріпить у собі народні почування.

Святим обов'язком української родини є постаратися, щоб їх діти не лиш знали рідну мову, але щоб також мали добірні дитячі книжки. Свідома і розумна родина ніколи не жалує грошей на дитячі книжки, бо розуміє, що добра книжка — це найліпший приятель кожної дитини. Це найбільший помічник у вихованні дітей у національно-патріотичному дусі та і плеканні народних почувань. Попри навчання рідної мови дома, кожна свідома українська родина повинна посилати свої діти до рідної школи, щоб вони там навчилися читати і писати по-українськи, щоб більше познайомлювалися з історією нашого народу та привчилися читати українську літературу. Кожна розумна мати, повинна подбати, щоб її діти хоч трохи навчилися читати по-українськи, ще заки підуть до бразилійської школи. Ця наука має більший вплив, як наука в пізнішому віці.

У громадах трапляються люди, і в нашій також кілька їх є, що не виконавши свого обов'язку супроти дітей, уважають, що навчання української мови є тільки завданням суботньої школи. Сипляться різного роду критики, мовляв, учительки не мають компетенцій до навчання, бо замолоді, або що є старокрайові іміґранти, або що директорка виготовляє невідповідні пляни навчання. Значить, „одні направо, другі наліво, а не в один гуж тягнуть", та й забувають, що молоді учительки студіюють в учительських школах, маючи за собою різні вишкільні курси. Одна з них має включно курс педагогіки навчання української мови, в найстаршому і в найповажнішому Українському Вільному Університеті, в Мюнхені — Західня Німеччина. Знову наші старокрайові учительки мають університетські студії, а директорка суботньої школи, яку хотіли б „втопити в ложці води", строго тримається плянів навчання Виховної Ради Світового Конгресу Вільних Українців. Ці „громадські генії", дуже завзято виступають проти нашої (Жіночої Організації), більш, як 20 літньої праці, тому що їх діти, або внуки замало навчилися в суботній школі.

Але, як навчити дитину, коли до неї цілий тиждень говорять португальською мовою? Як ця дитина може будь-що запам'ятати, коли ані батьки, ані наші „громадські генії", не поцікавляться, як та дитина переводить час суботній школі? Та ж усім відомо, що тільки, як батьки будуть свідомі свого важливого народного обов'язку у вихованні дітей, тоді й суботня школа зможе допомогти, щоб з тих дітей виросли свідомі українські громадяни. Але коли в громаді, одні будуть працювати, а різні „генії" шкодити і руйнувати через особисті амбіції і непорозуміння, то в такий спосіб ми певно не причинимося, ані до згоди, ані до збереження української громади у Бразилії, ані щоб допомогти нашим братам в Україні!

Суботня школа при Жіночій Організації ХОСу, вже має за собою понад 20-літній шлях і багато причинилася до затримання української етнічної ідентичности в Бразилії. І тому саме, ми не повинні легковажити її праці, і головно праці тих, що в ній навчають, даруючи свій час і знання для добра нашого суспільства. Застановімся над сповненням наших родинних обов'язків і „не шукаймо винного" в суботній школі!

Роман Миколаєвич

ГАЛИЦЬКА СОЦІЯЛІСТИЧНА СОВЄТСЬКА РЕСПУБЛІКА

Під цим наголовком появилася книжка Василя Вериги в серії: Записки Наукового Товариства ім. Шевченка Ню Йорк (том 203). Рік видання 1986, об'єм 203 стор., 12 ілюстрацій і дві картини.

В книжці описують дуже цікавий період у житті Галицької України, коли большевики на короткий час кількох тижнів в липні-вересні 1920 року зайняли північно-східню частину Галичини в рік потім, як Західньо українську область заняли поляки після переходу Української Галицької Армії до Збруч. Це була польсько-большевицька війна, де відділи Армії УНР (Петлюрівської) брали участь по польській стороні.

Автор всесторонньо описав ці складні політично-воєнні ситуації зі стисло науковою об'єктивністю солідно на підставі великої кількости українських, польських і большевицьких публікацій, статтей, споминів. Використано також і включено відомості з реґіонально мемуарних збірників, що появилися в останніх часах на еміграції і відносяться до тих теренів. Автор, уродженець галицького Поділля, свідок тих подій, ставиться до свого діла з великим знанням обставин і любов'ю до рідних сторін.

Поданий є також скорочений опис тих подій англійською мовою, що робить книжку доступною для чужинецького читача. Також поазбучний показник, індекс осіб і місцевостей, значно улегшує розшуки в книжці і є вимогою усіх наукових публікацій.

Західня Україна, а спеціяльно Галичина, входила під вплив західньоевропейської культури і ріка Збруч творила східній кордон, де він стикається з московським культурним засягом. Це ясно виходить з описаних подій в книжці і автор не раз підкреслює цю обставину. Наші селяни не пішли на облудні заклики большевицької влади, щоб „бити буржуїв", а що таких в нас не було, бо польські землевласники повтікали, то до буржуїв зараховали також священиків і нашу інтеліґенцію. Селяни, як і все населення в нас виросло в демократичному, релігійному дусі з закоріненими моральними засадами. Люди відразу пізнали брехливість нового режиму, зазнали терору і рабське трактування, та не пішли на їхні заклики. Комуністів у нас не було, крім декількох одиниць, безкритичних, збаламучених пропаґандою, так що не можна було знайти місцевих людей для обсадження важливіших становищ. Можна сказати, що большевицький режим і пропаґанда зазнали в нас цілковитої невдачі. Але то щастя, нова влада не мала часу перевести в життя своїх далекосяжних задумів. Можна представити собі, що якби вона втрималася довше, то була би знайшла спосіб зламати опір населення своїми вишуканими засобами терору, вивозами та голодом, як то було у східній Україні.

Національна свідомість населення була вже високо розвинена і з минулих років були свіжі спомини перебутих визвольних змагань та ідей соборної незалежної держави. З тими почуваннями большевицький режим, керований з Москви, зовсім не рахувався, не брав їх під увагу, але все було поставлене на відбудову російської імперії. Створено Галицьку ССР окрему від України з замірами ужити її, як вимінну вартість у будучих політичних плянах, навіть з поляками, або як браму, дорогу для просування комуністичної інвазії у мадярщину і Центральну Европу.

Книжка написана дуже цікаво і навіть у погідному настрою, показуючи різні заходи совєтської влади, реформи, розпорядки, які через свою недоречність, тенденційність не приймалися і були неможливі до виконання, а врешті, як цілий той авантюрний наїзд провалилися втечею наїзників.

Авторові належиться признання і ґратуляції за цю велетенську поважну науково дослідну працю і виказання цих фактів і подій, про які дотепер не було такого докладного опису.

У зв'язку з подіями, описуваними в цій книжці, хочу звернути увагу і сказати ще дещо про одну обставину. Терен, що був охоплений Галицькою ССР, це північно східня частина Галичини, або галицьке Поділля, Тернопільська область; це найдальше на схід висунена частина колишньої Австрійської держави з впливами і традиціями західньоевропейської культури, де на ріці Збруч вона межувала зі східньоевропейськими культурними впливами Росії. Тому і в давніших часах ця область в першу чергу зазнавала наїздів зі сходу.

І так, в році 1733, ще за часів шляхетської Польщі, було в Тернополі російське військо, що прийшло, як „союзники і освободителі", але допускалися великих насильств і знищення.

Під час Наполеонських воєн, уже за Австрії, та сама східня частина Галичини між Збручем і Стрипою була в роках від 1809 до 1815 під владою Росії, як так званий „Тернопільський край", Російська адміністрація не впроваджувала тоді жадних більших змін крім деяких обмежень у нашому церковному житті.

З початком Першої світової війни в 1914 році російське військо зайняло майже цілу Галичину, а в році 1915 австрійське і німецьке військо звільнило більшу її частину. Знову таки, ця сама східня частина, Галицьке Поділля залишилося під російською окупацією ще

(Закінчення на стор. 3)

Богдан Цимбалістий

ГРОМАДЯНСЬКА ПАСИВНІСТЬ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

I.

У своїй доповіді на конференції, що її влаштувало вашінґтонське товариство українських професіоналістів, 18-го жовтня 1985-го року Збіґнєв Бжезінський, колишній дорадник президента Картера для справ безпеки, схарактеризував українську громаду в ЗСА, як „слабку, маловидну і без політичного впливу". „Не зважаючи на це — говорив він, — що вас 50 мільйонів, про вас знається менше ніж про інші народи Совєтського Союзу. Поминаючи жидівську спільноту, яка має в цій країні сильний відгук, багато більше говориться про балтійців, або ґрузинів, вірменів і щораз більше про народи Центральної Азії, про мусулманів Совєтського Союзу, ніж про українців"... „Забагато американців, — говорив Бжезінський, — думає про Росію, коли мова про Чорнобиль, або Київ" (Смолоскип, зима 1986)

Під час конвенції Союзу Українок Америки, що відбувалася в Клівленді 23-го — 25-го травня 1987 року, виступала конґресмен Мері Роз Овкар. Вона звернула увагу на те, що Україна — велика нація, а українська громада в ЗСА, яку вона знає зі співпраці з українцями в Клівленді — динамічна, яка зберігає запопадливо свої традиції і може бути прикладом іншим етнічним групам, проте ані американська преса, ані телевізія чи радіо мов би їх не завважували. Справи, які заторкають Україну, повинні бути на перших сторінках газет, — казала вона. Проте про них ледве хто згадує. Причиною такого стану є, на її думку, відсутність українських людей там, де робляться рішення і де формується громадська думка. Тому вона апелювала до делеґаток конвенції анґажуватися в американське політичне життя.

У сучасній Україні відбуваються процеси, які матимуть велике значення для майбутнього. Спілка письменників України, яка нараховує сотні поетів і письменників, станула в явній опозиції до партійної кліки, очолюваної В. Щербицьким. Письменники в Східній Европі — це сумління народу. Можна припускати, що за ними стоять тисячі наших вчених, учителів, студентів — уся т. зв. творча інтеліґенція. Вони домагаються перш усього обов'язкового навчання української мови, визнання її офіційною мовою республіки і ставлять низку інших вимог. Американська преса про це ані словом не згадує. Приїхали на Захід Микола і Раїса Руденко, та Йосиф Тереля. Перший — поет та голова Гельсінкської Української Групи, другий — один з провідних діячів підпільної Католицької Церкви в Україні. Про них теж не згадала ні словом американська преса чи телевізія. Як інакше вони трактують приїзд дисидента іншої національности!

Це тільки приклади, як іґнорують Україну і рівночасно, як і немічні ми є в Америці, і не маємо ніякого впливу на американські засоби інформації.

Очевидно, деякий поступ зроблено. Нагадаймо створення Конґресової комісії для дослідження голоду в Україні в 1932-33 роках, або виступи представників ЗСА на конференціях: „про безпеку і співпрацю" в обороні українських Церков чи політичних в'язнів. На різних щаблях федерального Уряду працює уже кільканадцять молодих українців. Проте ці осяги релятивно дрібні, коли подумати, що Україна — це велика і багата нація, а її роля в Східній Европі ключова. Усамостійнення України змінить основно уклад сил не лише в Східній Европі, але в усьому світі. Без України Росія перестане бути світовою потугою на рівні Америки. Такий погляд не є якимсь самообманом. Особи, обізнані з історією Східньої Европи думають те саме. З. Бжезінський на згаданій конференції у Вашінґтоні говорив: „Якщо Україна колись стане незалежною державою, вона буде більшою европейською одиницею. 50 мільйонів творчого та інтеліґентного народу з величезними природними ресурсами, що живе в країні з пригожим кліматом, в доброму географічному положенні — були б більшою силою на европейській сцені".

Тому можна б сподіватися, що „українське питання" повинно відогравати більшу ролю в плянуваннях американської політики та в громадській опінії. Це залежить у великій мірі від сили та впливів американських українців. Ці впливи мінімальні, — як це підкреслював Бжезінський. Варто придивитися, які впливи мають інші етнічні групи. За статистикою з 1980 року в Америці живе 959,856 осіб грецького походження. Це трохи більше, як осіб українського походження, яких за цією статистикою було 730,056 осіб, (Ми думаємо, що їх було значно більше, бо чимало нащадків наших раніших переселенців далі думають, що вони „австрійського", „словацького", „російського" чи іншого походження). Один з грецьких нащадків був віцепрезидентом Америки (Спіро Еґню) інший (М. Дукакіс) є кандидатом на президента. Великий вплив в Америці здобули також вірмени дарма, що їх є тільки 212,621 (за статистикою з 1980 року). Українці не мають ані одного конґресмена чи сенатора чи хоч би посадника в будь-якому американському містечку.

На політичну пасивність українців в Америці нарікають ці рідкі одиниці з молодшого покоління, які включаються в американське політичне життя, але не мають ширшої підтримки з боку української громади й тому з ним ніхто не рахується.

Очевидно, існують певні причини, що витворили таку пасивну настанову українців до політики. Перші українські еміґранти до цієї країни — це були в більшості малоосвічені селяни, які приїздили сюди шукати кращих заробітків. Приїздили вони з країн, у яких не мали нагоди привчитися бути свідомими своїх прав громадянами. Зрештою не знаючи мови, звичаїв, американської політичної системи, відчуваючи на кожному кроці погорду і дискримінацію, ледве чи зуміли б вони включатися в американське суспільне і політичне життя. Вони поселювалися розсіяно, ніде не творячи якогось бльоку голосуючих, з яким американські політики мали б рахуватися. Це дуже важлива обставина. До Канади приїздили наші люди такого самого рівня освіти і соціяльного стажу, проте вони, головно їхні діти, включилися якоюсь мірою у канадське політичне життя. Допомогло цьому компактне поселення українців у деяких провінціях. Чи хотіли вони чи ні, вони стали політичним фактором в політичному житті Канади. Крім того, півмільйона українських переселенців у відношенні до яких 25 мільйонів населення Канади мають більше ваги, ніж наприклад, один чи два мільйони українців до понад 250 мільйонів населення в ЗСА. Діти тих перших переселенців здобували освіту й підносилися по соціяльній драбині. Усвідомляючи собі власну політичну вагу, деякі з них почали анґажуватися в канадську політику. Хоч ми подивляємо їхні успіхи, проте самі канадські українці вважають, що участь українців у політичному житті Канади та їхні політичні впливи ще заслабкі.

Продовження буде.

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

щиро дякує нижче названим особам та організаціям за грошові пожертви на перевезення та збереження архіву і видання пропам'ятного альбому з нагоди 75-ліття вимаршу Легіону УСС-ів до бою.

СПИСОК ч. 3.

500 дол. — Церква св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н. Дж.; д-р Галина Подюк-Клюфас в пам'ять батька хор. УСС д-ра Івана Подюка; Краєва Управа І. УД УНА; Федеральна Кредитівка „Самопоміч", Нюарк, Н. Дж.
360 дол. — Комітет Співпраці Комбатантських Організацій, Нюарк, Н. Дж., який об'єднує І. УД УНА, ОбВУА, Об'єднання к. Вояків УПА, Т-во б. Вояків УПА.
200 дол. — УСВТ „Чорноморська Січ", Нюарк, Н. Дж.
100 дол. — Михайло Янович; Об'єднання „Самопоміч", Пассейк, Н. Дж.; Іван і Стефанія Зварич; Тарас Лукач (другий раз), Союз Українок Америки — Відділ ч. 28.
50 дол. — Люба Шегедин; Українська Православна Кредитівка, Ню Йорк, Н. Й.
30 дол. — Ігор Ляшок.
25 дол. — Теодор Бабюк; Ф. Штик.
20 дол. — Д-р Роман Кравчук; д-р Остап Тершаковець; проф. Андрій Дзедзик.
10 дол. — Іван Тершаковець; Василь Тершаковець; Нестор Краєвський.
5 дол. — Прокіп Пікулович.

Список жертводавців

із збірки Відділу ОбВУА в Чикаґо, Ілл., яку перевів побратим Орест Городиський. Зібрана сума виносила $1,105.
100 дол. — Український Банк „Певність"; Каса „Самопоміч"; П. Дмитрах; Пластова Станиця Чикаґо; Пекарня „Анна"; д-р Юліян Купяс.
50 дол. — Д-р Стрільбицький, Форд Вейн, Інд.; Інджекто Моль; д-р Мирослав Гулій, д-р Юрій Кузик; д-р Юрій Грицеляк; д-р Мирон Лепкалюк.
75 дол. — Кооперативна Аґенція (інж. Д. Григорчук).
40 дол. — Відділ ОбВУА, Чикаґо.
25 дол. — Українська Книгарня; д-р Богдан Ткачук; Похоронне Заведення Музика; Люба Левицька-Георнімон.
20 дол. — Д-р Михайло Головатий; д-р Іван Лисейко; д-р Мирослав Бандура; д-р Лев Мурський.
10 дол. — Дмитро Вруський.

Пожертви Відділів Українського Народного Союзу, Ню Джерзі.
200 дол. — Окружний Комітет Відділів УНС Ню Джерзі.
50 дол. — Відділ ч. 76 (св. Івана Хрестителя).
25 дол. — Відділ ч. 133 (ім. Богдана Хмельницького).
25 дол. — Відділ ч. 371 (Запорозька Січ).

Комітет Співпраці

Комбатантських Організацій Нюарку із збірки замість квітів на могилу побратима св. п. сотника-лікаря Миколи Терлецького.
100 дол. — Олександра Терлецька.
60 дол. — М. і М. Стецьків.
50 дол. — Д-р В. Софія Шебунчак; д-р Юрій і д-р Люба Стефанівські; д-р Ірена і Зенон Терлецькі; д-р Іван і Наталія Коропецькі; Роман і Мотря Споневські; Христина Боєвідка; Олександер Смаль; Віктор Роговський; Відділ ОбВУА, Нюарк, Н. Дж.
25 дол. — Володимир Шпирка; Орест Лисинецький; Осип Труш; Кость Гречак; Володимир Васічко; Н. Н.
20 дол. — Проф. Михайло і Еміпуя Цяпки; Петро Семенюк; Володимир і Анастазія Псуй; Володимир Боярський; Анна Коренець.
15 дол. — Осип Голинський.

Збіркова акція продовжується, слідують додаткові листи. Чеки просимо виписувати на Archives Acc. No. 4175.

Пожертви просимо висилати до Кредитівки в Нюарку, Н. Дж. на адресу:

SELF RELIANCE (Newark) FEDERAL CREDIT UNION
734 Sanford Avenue, Newark, N.J. 07016

За Головну Управу ОбВУА:

Осип Труш, голова
Кость Гречак, скарбник **Олександер Білевич, секретар**

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ речники повідомили, що Іран закінчує будову ракетного комплексу в околиці Гормузької протоки, головною метою якого буде при допомозі китайських ракет „Силкворм" не допустити до переїзду закордонних торговельних кораблів через цю протоку, головно оливних танкерів. Згадані китайські ракети і совєтські ракети 30-річної давности, які щойно тепер появилися в Ірані, становлять поважну небезпеку для торговельного мореплавства у Перській затоці. Ген. Джордж Крейст заявив, що у Перську затоку недавно прибув американський корабель „Винсен", виposажений модерною протиракетною апаратурою і зброєю при допомозі якої він може знищити на протязі півгодини не тільки збудований іранцями ракетний комплекс, але усі забудування над Армузькою протокою.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ інформації Південно-Африканської Республіки критикують провідного демократичного кандидата на президента Майкела Дукакіса, кажучи, що він має упередження до багатьох держав, в тому числі до ПАР. На думку південноафриканської преси торговельні, культурні, наукові й інші зв'язки, які існують тепер між З'єднаними Стейтами Америки і ПАР зазнали б нищівного удару, якщо б до голосу в Америці прийшли люди з такими політичними поглядами, як у М. Дукакіса. Керівники ПАР думають, що також торговельній співпраці прийшов би кінець, на чому потерпіла б не тільки Південна Африка, але також ЗСА, з чого, на жаль, не здають собі справи кандидати на президента. Радіо і телевізійні станції ПАР критикували недавно також заяву Дукакіса, що уряд ПАР веде політику терроризму у відношенні до чорних африканців.

ЯКЩО СТРАЙК ТЕЛЕВІЗІЙНИХ сценаристів, авторів і письменників триватиме ще довше, то вигляди на цікавий телевізійний осінній сезон є дуже малі. Велику втрату цим разом понесуть не тільки глядачі, але в першу чергу телевізійні мережі. Вже три місяці триває цей страйк і покищо нема жадних познак його кінця.

На захід...

(Закінчення зі стор. 1)

„Література і мистецтво" подає уривки з романів і повістей Г. Коваль і М. Осадчого, літературний огляд „Українська поезія на зубах кровожерного 'літературознавства'", слово О. Гончара на вечорі 3-го квітня 1968 року.

У відділі „Василь Стус у житті й літературі" опубліковано спогади про поета, вірші йому присвячені та огляд його творчости" А. Пашко, Є. Сверстюка, М. Осадчого, П. Айрік'яна, а також переклади і листи В. Стуса. У цьому розділі опубліковано статтю В. Барладяну „Відпустіть картини до Києва", Б. Гориня „Олександер Архипенко" і спогад В. Цеханського „Разом із Курбасом".

У розділі „Публіцистика і наука" опубліковано статті В. Чорновола „Про звихнену пам'ять лауреата-шовініста", П. Ола „Щодо шаслививих літ "українізації", П. Скочка „Як жить тепер будемо?", В. Леонюка „Полісся знане і забуте" і В. Барладяну „Сторінка історії українського книгодрукування".

У розділі „Хроніка тиску й опору" опубліковано статті С. Чуприни „Бути чи не бути? Бути!", С. Криченко „Мої враження від двох вечорів нового клубу", В. Чорновола „Машина від бідного родича, або перебудова по-іванофранківському", а також звернення до семінара з прав людини в СССР.

У розділі „Матеріяли Української ініціятивної групи за звільнення в'язнів сумління" опубліковано заяви на захист окремих українських політв'язнів, інформації та списки.

У розділі „Релігія в Україні" опубліковано статтю В. Барладяну „Неправославна думка в Київській Русі" та подано обширну релігійну хроніку.

У розділі „Документи історії" опубліковано звернення Г. Дідик до Президії ВР СССР.

Б. Ясінський...

(Закінчення зі стор. 1)

Михайлишин — касир, голови поодиноких відділів — вільні члени; Контрольна комісія: Павло Фенчак — голова, Остап Садовий — член, Остап Стельмах — член.

Приступаючи до свого слова, д-р І. Флис звернув увагу присутнім на три нові кляси забезпечення, які були впроваджені з днем 1-го вересня 1987 року і пояснив їх.

Говорячи про осяги Округи в 1987 році, головний предсідник подав, що Округа мала квоту 30 нових членів, а придбала 52 на суму 225,000 дол., або 4,327 дол. пересічно на кожного члена. В цьому самому часі, загальні здобутки УНСоюзу були 1,352 нових членів забезпечених на загальну суму 8,636,000 дол. або 6,340 на члена.

Здобутки поодиноких Відділів були: Відділ 15-ий (О. Зинюк) — 24 нові члени, Відділ 34-ий (Л. Блонарович) — 11, Відділ 320-ий (І. Малко) — 14.

Головний предсідник поґратулював Окрузі за виконання квоти на 173%, та передав плякати на руки Б. Ясінського, а на руки касира С. Михайлишина передав чек на суму 114 дол.

На думку головного предсідника, УНСоюз переживає критичний час в організаційному сенсі. УНСоюз має двох професійних організаторів Миколу Бойка і Михайла Степину. Здобутки першого перебільшують його заробітки. М. Бойко пропонує підшукати своїх людей, післати їх до школи на докладне вивчення асекураційних справ і отримання ляйсенсу, а тоді можна посилати їх в терен. Коли хто знає відповідних кандидатів М. Бойко просить повідомити про них УНС.

Майно Союзу збільшилося. Приходи із вкладок зменшилися, інвестиції збільшилися. В 1987 році Союз видав стипендій на суму 114,000 дол., дотацій на різні організації в сумі 81,000 дол. на Енциклопедію України 50,000 дол., на Комісію досліду голоду 30,000 дол., на Гарвардський Проєкт 150,000 дол., на Крайовий Комітет 1000-ліття Хрищення України, 5,000 дол. на СКВУ 5,000 дол. плюс 2,000 дол. УНСоюз доплатив до своїх видань „Свободи", „Веселки" та „Українського Тижневика".

Головний радний Е. Іванців, у своєму слові поґратулював О. Зинюкові за приєднання 52 членів, як також цілій Окрузі. Рівнож висловив признання Окрузі за так успішне зорганізування виступу ансамблю „Барвінок" у Вашінґтоні. Звернув також увагу на приїзд до Вашінґтону багатьох молодих людей; пропонує їх відшукати і записати в члени УНСоюзу.

Присутні одобрили виконати квоту 45 нових членів. Порушено справу поїздки автобусом на Союзівку в День Батька.

Д-р І. Флис відповідаючи на поставлені питання М. Хомою і О. Зинюком, заявив, що справа місця Конвенції буде обговорювана на нарадах Головного Уряду та що всі порушені тут справи будуть обговорюватись. В справі відбуття Конвенції в Балтиморі та справах забезпечення в УНСоюзі забирали рівнож голоси Б. Ясінський, С. Іванців та інші.

Закриваючи збори голова Б. Ясінський подякував присутнім за участь, головному предсідникові д-рові І. Флисові за відвідини Округи та за його обширну доповідь про справи зв'язані із життям УНСоюзу. Потім запросив всіх на перекуску, яку приготовила родина С. Михайлишина.

Галицька...

(Закінчення зі ст. 2)

на два роки, до липня 1917 року. Російська влада відразу вивезла всіх наших визначніших громадян до Росії, позамикала школи і всі національно культурні установи, громадське життя завмерло. Наші галичани пізнали тоді, що між тими вояками „москалями", як їх тоді загально називали, було багато українців, приязних, милих людей. Галичани познайомилися з ними, а ці побачили і почули про демократичний устрій в Австрії, свобідний розвиток українського життя, де були наші школи, урядова мова і книжки неценЗуровані, які вони читали з великим зацікавленням. Вони набиралися свідомости і це були позитивні наслідки цієї окупації. Після революції у березні 1917 року, коли, здавалося, в Росії впали всі перепони до творення українського життя, деяка кількість галицьких інтелігентів виїхала на схід за Збруч брати там участь в українізації шкіл, установ. Були тоді великі надії, сподівання.

Наступна окупація Галицького Поділля, що наступила в три роки пізніше у формі Галицької ССР є так гарно описана в книжці В. Вериги. Якже ж вона багато різнилася від тої попередньої. Замість тих великих і рожевих надій на майбутнє, які живо згадувалися з того часу, прийшов страшний терор та національний тиск. Це щастя, що лише на короткий час, але все таки достаточно, щоб можна було його добре пізнати.

Виставка українського народного мистецтва в Сакраменто

Кожного року в березні, коли зацвитуть розкішними квітами камелії, відбувається Фестиваль камелій, і рівночасно міжнародна виставка культури і народного мистецтва етнічних груп, включно з українською.

Цього року для відзначення 1000-річчя Хрищення України 5-го і 6-го березня відбулася наша виставка, яка була однією з частин ювілейних святкувань.

Головою комітету виставки була мгр Стефанія Мішкевич, заступниця голови Йоанна Мазурек, співпрацювали Дарія Черепенко, Юлія і Тед Вятри, Марта і Василь Маміки і Вілліям Мазурек.

Виставка включала передовсім українську вишивку — символ наших національних почувань, чудові жіночі і чоловічі сорочки, історія яких сягає 100 років, прегарні полтавські і київські рушники, взористі подушки — вияв декоративного мистецтва. Наші ляльки презентували мальовничі українські народні строї цілої України.

Історію зруйнованих українських церков і ікон представлено в колекції кольорових карток. Були тут і мапи України з інформаціями географічного і економічного положення України, а також інформації до історії нашого поневоленого народу.

Кераміка включно з трипільською притягала увагу глядачів своєю красою, а гуцульська різьба чарувала публіку, яка признала наш станок за найкращий.

Пишалася також на нашому декоративному столі традиційна українська великодна паска.

Дарія Черепенко, професійна писанкарка, на тлі чудових полтавських і київських вишиванок запрезентувала красу і чар нашої писанки, яка захопила серця тисячів каліфорнійців.

Наша виставка увінчалася великим моральним успіхом, через виставку ми віднайшли багато загублених і здезорієнтованих у чужому морі українців. Виставка пригадала їм їхнє минуле і збудила національні почування в їхніх серцях. Доказом цього була замітка в нашій книзі відвідувачів: „Я гордий свого українського походження".

Уродженка столиці нашої поневоленої батьківщини, Києва, дописала: „Дякувати Богу, що дав Україні таку красу!".

Наша щира подяка голові Каліфорнійського стейтового комітету Тисячоліття Хрищення України, д-рові О. Накловичеві за моральну підтримку в нашій праці. Тако само дякуємо архітектові Тарасові Козбуреві за виготовлення проєкту декорацій, які причинилися до успіху нашої виставки.

Мгр Стефанія Мішкевич

РЯТІВНИЧІ ГРУПИ в західньонімецькому місті Боркен втратили надію, що вони віднайдуть будь-кого живого з-посеред 60 вуглекопів, які перебували в копальні коли там наступив вибух на глибині 330 футів. Досі віднайдено тіла багатьох забитих робітників, але ніхто досі не знає ще точного числа вуглекопів, які перебували в часі вибуху під землею. Міністер внутрішніх справ у провінційному уряді Гессену Готфрід Мільде заявив, що є дуже мало надії на те, що рятівничі групи знайдуть будь-кого живим. У Боркені зібрались родичі шахтарів, які допомогають хто чим може рятівникам, а деякі молодші беруть участь у розшуках під землею.

ЗГІДНО З ДАНИМИ Статистичного бюра у Вашінґтоні, американські родини змаліли до найнижчого рівня від 1940 року. Статистика виказує, що в березні 1987 року пересічна американська родина складалася з 3.19 членів в порівнянні з попереднім роком 3.21. Причини цього явища є різні, однак знавці твердять, що найбільше замітним є те, що післявоєнне покоління вирішило в багатьох випадках стати кар'єристами коштом родинного життя.

Ділимося сумною вісткою, що 28-го травня 1988 р.
упокоївся в Бозі
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

МИКОЛА ФОРҐАЧ

урод. 1922 р. в селі Юзопіль, Івано-Франківської обл., Зах. Україна.

Залишив у смутку:
дружину — РОЗУ
синів —
АЛЬФРЕДА з дружиною ВАРВАРОЮ і дві внучки
МИХАЙЛА з дружиною НАДЕЮ і внучкою
дочку — МАРІЙКУ з мужем ІВАНОМ
брата — МИХАЙЛА з родиною в Англії
та ближчу і дальшу Родину в Україні та багато товаришів односельчан з якими ділив свою долю на еміґрації

ПОХОРОН відбувся 1-го червня 1988 р. з церкви Чесного Хреста в Асторії, Н. Й. на цвинтар св. Духа, Hamptonburg, N.Y.

Горем прибиті:

РОДИНА І ПРИЯТЕЛІ

Ділимося із Приятелями й Знайомими сумною вісткою,
що 1-го червня 1988 р.
несподівано відійшов у Вічність
наш дорогий

бл. п.

ТАРАС БУКАЧЕВСЬКИЙ

народжений 23-го березня 1923 р. в Скалі над Збручем в Україні.

У жалю і тузі:
дружина — МАРИСЯ
дочка — ЛІВІЯ КОНРОЙ з мужем БІЛОМ
пасербник — АРТУР ДЗЯДКОВЄЦ
внучка — ТАРАСЯ
сестри — СТЕФАНІЯ ПАСТУШЕНКО, ДАРІЯ СТРУК-ГУСАР
брати — МИКОЛА, ЯРОСЛАВ, ЛЕВКО з родинами
та ближча і дальша Родина в Україні, Канаді й Америці

Родина заздалегідь дякує всім за співчуття й просить замість квітів жертвувати на Канадську Фундацію Українських Студій (Canadian Foundation for Ukrainian Studies, 500-433 Main Street, Winnipeg, Manitoba R3B 1B3) **або на любу українську наукову ціль.**

Бринять „Живі струни" в Апостолес

Учні школи гри на бандурі зі своїми вчителями Р. Береговим і проф. Маргаритою Спасюк-Полутрянкою.

Хочемо поділитися новиною, що в Апостолес, Аргентина, перший раз забриніли струни бандури. Мрія нашої молоді частинно здійснилася!

Курс гри на бандурі відбувся від 1-го до 8-го березня. Його провів талановитий студент з Буенос-Айресу Олесь Береговий. Він є найбільш досвідчений, талановитий бандурист, учень сл. п. Василя Качурака, який минулого року помер, недочекавшися приїзду Молодої Капелі Бандуристів з Америки. Йому допомагала проф. музики Маргарита Спасюк-Полутрянка. Вона захопилася бандурою, коли в січні минулого року до Апостолес завітав ентузіяст кобзарського мистецтва Микола Чорний, який промовляв до нас так палко, так переконливо, з любов'ю до українського мистецтва, а головно до бандури. Наша професорка Маргарита відразу поїхала на вишкіл, який тоді відбувався недалеко Апостолес, в Обері, зорганізований відомим на цілу Південну Америку любителем бандури о. Орестом Карплюком. Він справді став піонером у навчанні гри на бандурі. Щоправда тоді вони ще не мали ані одної чернігівської бандури. Невтомний о. Орест поїхав до Буенос-Айресу і запропонував мистцеві різьби Чабанові зробити бандури. За півроку пан Чабан зробив 12 бандур, які викінчив різьбою, але якість їх не була ще досконалою. Забрав о. Орест бандури і сл. п. Василя Качурака, щоб провів курс гри на бандурі, який тривав цілий місяць.

Наш курс був трохи спізнений, але, на жаль, ми дістали по п'ять бандур від М. Чорного щойно в серпні, коли до нас завітала Молода Капеля Бандуристів.

Наш щасливий початок ми завдячуємо Молодій Капелі Бандуристів з Ню Йорку, яка виступила в Пасадос. Ті, що бачили цей історичний для нас концерт, плакали з радости. Бандура дійшла до наших сердець неначе електричний струм. Довго, довго після концерту всі говорили про наш чарівний народний музичний інструмент. Молодь з усіх сторін почала нас „бомбардувати" за бандури.

Вишкіл ми влаштували спільно з Пасадас. Було 15 студентів, а 10 бандур. Решту бандур ми позичили з Обери.

Ми апелюємо до наших братів і сестер в Америці допомогти нам з бандурами. Ваші пожертви просимо висилати на конто бандури для Південної Америки до „Самопомочі" у Ню Йорку. Просимо зазначити „Апостолес" або „Пасадос".

Наближаються дві знаменні дати, до яких ми вже почали підготовляти виступ бандуристів: Тисячоліття Хрищення України і 50-ліття приїзду наших перших Сестер Василіянок на місію до Аргентини. Ми хочемо, щоб наша капеля „Живі струни" заграла і заспівала перед нашими і перед чужинцями. Тоді радіо і телевізія дадуть змогу й іншим почути красу української музики, а головне — що це вплине позитивно на нашу молодь.

На закінчення курсу ми мали дуже успішний концерт. Заля була виповнена до останнього місця. Навіть місцева еспаномовна преса подала цікавий допис разом зі знімкою бандуристів.

Наші юні бандуристи дякують Миколі Чорному і всім добродіям, що постаралися для нас про бандури, і просять дальшої допомоги.

с. Діонісія Шевчук, ЧСВВ.
проф. Маргарита Спасюк-Полутрянка

Молоді бандуристи з Апостолес біля церкви Христа Царя.

Книжка, гідна уваги

„Обрядові співи Української Церкви Галицької Землі" — це книга більшого формату, 11x8.5 ін., 314 ст., яку фахово зладив і оформив Мирон М. Федорів (з перекладом обширного коментарного відділу з української на англійську мову о. крилошанина Йосифа Шарого).

Ця цінна книга — це кодекс наших літургічних співів і її поручаємо всім, що є заінтересовані церковним співом та тим, що люблять книжку з науковими, бібліотечними й музейними вальорами та репрезентаційним виглядом.

Замовлення слід слати на адресу: Rev. Malovany Boniface, OSBM, 3100 Weston Rd., Weston, Ontario M9M 2S7, Canada.

Замість квітів на могилу...

Могила ця у Клівленді. Це могила бл. п. Марії Янів (дівоче прізвище — Махницька), яка у тому місті закінчила свою життєву мандрівку 27-го вересня 1987 року. Життєвий шлях бл. п. Марії — довгий: і простірно, і часово. Почався він 12-го травня 1895 року на Знесінні (передмістя Львова), а скінчився у Клівленді. Про цей шлях досить докладно розказала Ірина Кашубинська у „Посмертній згадці" — поміщеній на сторінках журналу „Наше Життя" за грудень 1987 року. Я зупинюся на маленькому відтинку цього шляху. Назву його баффалівським, бо у своїй життєвій мандрівці бл. п. Марія пристанула в Баффало на деякий час. Пристанула не сама, а з родиною: чоловік д-р Юрій Янів, дочка д-р Мирослава і зять інж. Лев Сагайдак. У Баффало при кінці 1950 року родина збільшилася: прийшов на світ внук, якому бл. п. Марія присвятила немало уваги в часі його фізичного й духовного росту. Внук тепер — це вже доросла, з вищою освітою людина. Це д-р Степан Сагайдак. Вся ця родина проживала в Баффало разом, так як це було згодом у Клівленді. Можна було примітити, що в родині діяв дух матріярхату: бл. п. Марія була в родині центральною особою.

В Баффало й почалося наше з родиною Янових і Сагайдаків знайомство. Кажу „наше", бо не тільки моє, але й моєї дружини. Властиво, моя дружина була тією ниткою, яка пов'язала нас із згаданими родинами. На початку 1950-их років д-р Мирослава Сагайдак і моя дружина відбували разом, в одному шпиталі, так зв. „інтерншіп".

Зв'язок прибрав на силі після того, як д-р Мирослава стала хресною матір'ю нашого старшого сина Романа. Зв'язок не послаб і після того, як родина Сагайдаків з батьками переїхала до Клівленду. Наші зустрічі не припинялися. В часі цих зустрічей була змога пізнати бл. п. Марію ближче, докладніше. В першу чергу кидалася у вічі її релігійність, з якої випливали і всі інші її позитиви: була вона лагідної, погідної вдачі, приязна, гостинна. Запримічувався її великий життєвий досвід. Не дивно, бо якщо життя вважати школою, то ця школа навчила бл. п. Марію багато. Тем для розмов нам не бракувало. Виявилося в першу чергу, що ми є земляками. Знесіння від Підберезець (місця мого походження) не так то вже далеко. Мали ми спільних знайомих і на Знесінні, і в Підберізцях. Розмови велися теж на церковно-релігійні, історичні, суспільні і політичні теми. А бл. п. Марія Махницька-Янів як учасниця визвольних змагань на службі медсестри, як господарська суспільна діячка, як прихильниця підпільного руху знала багато і вміла цікаво розказувати. Не можу поминути ще одної справи. Велись розмови і на літературні теми. Бл. п. Марія любила книжки, любила їх читати, любила ділитися думками про прочитане. Сама була обдарована поетичним хистом. Знаю, що написала цілий ряд непересічної вартости віршів. Може дещо було колись друковане, але переважно це речі, які перебувають ще в рукописному виді. Дещо із своїх писань покійна мені читала. Варта було б бодай дещо з цих писань видати друком.

Бл. п. Марія Янів належала до людей, які могли відійти з цього світу з думкою псальмопівця: „Гине тіло моє й моє серце, та БОГ — скеля серця мого й моя доля навіки" (Пс. 73, -26).

Оцих кілька слів кладу на могилу бл. п. Марії замість квітів, кладу від себе і своєї родини, кладу тепер, бо в день похорону не мали ми змоги покласти на її могилу живих квітів.

Михайло Лоза

Вісті з Оттави

Вже понад шість місяців функціонує в Оттаві Українське Інформаційне Бюро Комітету Українців Канади. Андрій Глуховецький, керівник бюра, і Оксана Ковальчук, екзекутивна секретарка (яка почала працювати в бюрі з початком січня ц.р.), репрезентують централю КУК перед урядовими і господарськими установами в столиці Канади.

Бюро збирає матеріяли і інформації, які мають відношення до українських справ, і рівночасно постачає інформації і пояснення про українські проблеми членам парляменту, державним урядовцям і пресі. Щораз більше канадців в урядових і суспільних колах звертаються до бюра в різних справах, що є позитивним явищем, бо до цього часу інформаторами про українські проблеми були припадкові люди, які не завжди були добре поінформовані чи прихильно наставлені до українських справ. Керівництво бюра бере участь в конференціях і зустрічах, які мають будь-яке відношення до українців в Канаді. Бюро також видає періодичний бюлетень про свою працю в Оттаві. А. Глуховецький і О. Ковальчук помагають українським організаціям влаштовувати зустрічі з урядовими чинниками. Ось 15-го квітня ц.р. відбулася зустріч представників групи Канади за справедливість, яка складається з репрезентантів балтицьких народів і української громади, з міністром справедливости Романом Гнатишином. На цій зустрічі представники групи Канади за справедливість домагались від канадського уряду, щоб той притягав до судової відповідальности не лише нацистських злочинців, але щоб включити до цієї категорії всіх воєнних злочинців, які наявно порушували людські права під час і після Другої світової війни. У зв'язку з тим, представник литовської групи професор Рон Вастокас, передав міністрові справедливости листу совєтських воєнних злочинців, які в 1940 році вбивали і депортували балтийців і які можуть зараз перебувати в Канаді як іміґранти. На жаль, міністер справедливости не дав конкретної відповіді на це домагання, хоч раніше уряд обіцяв, що закон про воєнних злочинців включатиме всіх тих, хто порушував людські права.

18-го квітня ц.р. представники Канадського жидівського конгресу також зустрілись з міністром Гнатишином. Вони вимагали посилення акції проти нацистських воєнних злочинців у Канаді. Представники Канадського жидівського конгресу нарікали, що дотепер потягнено до відповідальности лише одного з 20-ох запідозрених воєнних злочинців, які були названі Комісією Дешена. Після зустрічі Канадський жидівський конгрес влаштував пресову конференцію, щоб повідомити пресу, радіо і телевізію про вислідки цієї зустрічі. При цій нагоді конгрес опублікував комунікат про реакцію жидівської громади в Канаді на засуд Івана Дем'янюка, який був того дня оголошений. В цьому комунікаті конгрес підкреслив, що „Суд над Дем'янюком відбувся зі скрупулятним дотримуванням найвищих стандартів справедливости та належним процесом закону в двох демократичних країнах, а саме в Ізраїлі і, перед депортацією Дем'янюка, в ЗСА. Комунікат Канадського жидівського конгресу закликає всі країни світу, включно з Канадою, продовжувати акцію, ціллю якої є покарання нацистських воєнних злочинців. Оце така „об'єктивна" опінія представників жидівської громади в Канаді, серед яких багато вважається чемпіонами універсальних прав людини в цілому світі.

В середу, 4-го травня ц.р., відбулися переслухання постійної парляментарної леґіслятивної комісії, яка розглядала проєкт закону про багатокультурність. Від Комітету Українців Канади виступав д-р Роман Петришин з Едмонтону, який вніс серію поправок до проєкту. Ці поправки мали б змiцнити закон, який в теперішній формі не має відповідного механізму для введення в життя пропонованих постулятів. Хоч урядові і опозиційні члени парляментарної комісії ставились прихильно до пропозицій д-ра Петришина, є мало надії на те, щоб цей проєкт був модифікований, бо в теперішний час справи багатокультурности не є пріоритетом уряду.

Проф. Богдан Кравченко, директор Інституту Українських Канадських Студій в Едмонтоні, відбув в кінці квітня ц.р. серію зустрічів з вищими урядниками Міністерства закордонних справ відносно культурних і академічних вимін між Канадою і СССР. Проф. Кравченко був здивований тим, що урядники міністерства, з якими він зустрічався, так мало орієнтуються в українських проблемах. Ці урядники обіцяли користуватися на майбутнє інформаціями Українського Інформаційного Бюра в Оттаві.

Приблизно в тому самому часі Христина Ісаїв, екзекутивний директор комісії Прав Людини Світового Конгресу Вільних Українців, зустрілась з відповідальними урядниками Міністерства закордонних справ і передала їм багато матеріялів про сучасне положення українських політичних в'язнів і дисидентів в Совєтському Союзі. Вищезгадані урядники виказали багато зрозуміння і доброї волі для української точки погляду про теперішню ситуацію в СССР.

Степан Яворський